

Partneři

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
FIRENZE

HOF UND
LEBEN

Kontakt

Asociace soukromého zemědělství ČR

Samcova 1177/1
110 00, Prague 1
Česká republika

info@agriwater.eu
www.agriwater.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Podpora Evropské komise pro vydání této publikace neznamena schválení jejího obsahu, který vyjadřuje pouze názory autorů. Komise nenes odpovědnost za případné využití informací v publikaci obsažených.

INOVATIVNÍ A UDRŽITELNÉ ZPŮSOBY
ZADRŽOVÁNÍ VODY V ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINĚ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+ Program – Strategické Partnerství
Projekt č.: 2020-1-CZ01-KA204-078212

Předpokládáný další nárůst sucha ve 21. století, zejména v jižní Evropě, zvýší konkurenci mezi různými uživateli vody, jako je zemědělství, průmysl, cestovní ruch a domácnosti.

Očekává se, že sucho bude mít i v nadcházejících letech výrazný negativní dopad na zemědělství a chov hospodářských zvířat.

Zvyšující se teploty zvýší evapotranspiraci a nároky plodin na vodu, které lze v mnoha případech uspokojit pouze zavlažováním. Pro vlastníky půdy je proto nesmírně důležité udržovat si určité dovednosti a znalosti, aby mohli v podmínkách změny klimatu účinně hospodařit s vodními zdroji.

Klíčová fakta o vodě

Ačkoli je v Evropě zavlažováno pouze 7-8 % celkové zemědělské plochy, na zavlažování plodin se ročně spotřebuje přibližně 40-45 % celkové spotřeby vody v Evropě.

Přibližně 95 % celkového objemu vody na zavlažování na evropské úrovni spotřebuje Jižní Evropa.

Pro zajištění vody na zavlažování je v mnoha případech odebírána podzemní nebo stojatá voda a dopravována na dlouhé

vzdálenosti otevřenými kanály, příkopy nebo potrubím. Během této přepravy se část vody ztrácí odpařováním nebo netěsnostmi v přepravních systémech, což vede ke snížení účinnosti zavlažování o 50-70 %.

Hlavní dopady sucha na zemědělství

Sucho ovlivňuje vitalitu plodin a zvyšuje potřebu dodatečného zavlažování.

V suchých podmínkách se nepoužívají žádné meziplodiny, obvykle z obavy, že sucho způsobí následnou neúrodu hlavních plodin.

V případě, že neprší v době, kdy je dešť nejvíce potřeba, nedostatek vody pro plodiny nebo hospodářská zvířata vede k nízké produkci.

Dopady sucha na půdu

Zvýšená evapotranspirace během sucha vede ke snížení povrchové a půdní vlhkosti. To následně vede k nutnosti častějšího zavlažování plodin větším množstvím vody.

Snižuje se úrodnost půdy a dochází k jejímu zasolování, což omezuje možnost pěstování specifických plodin citlivých na soli.

Vydatné srážky doprovázející sucha, které mají za následek vyplavování a erozi půdy což způsobuje úbytek úrodné půdy.

Hospodaření s vodou v krajině

Inovativní postupy a strategie v hospodaření s vodou jsou nutným předpokladem pro to, aby zemědělství zůstalo udržitelné a sloužilo potřebám stále rostoucí světové populace.

Příklady inovativního hospodaření s vodou

Kapkové zavlažovací systémy dodávají vodu přímo ke kořenům rostlin, čímž se snižuje odpařování, ke kterému dochází u zavlažovacích systémů s postřikovači.

Plánování zavlažování. Chytré hospodaření s vodou neznámá jen to, jakým způsobem je voda dodávána, ale také kdy, jak často a v jakém množství.

Plodiny odolné vůči suchu. Pěstování plodin, které jsou vhodné pro klima daného regionu, je dalším způsobem, jak mohou zemědělci dosáhnout vyššího výnosu na kapku vody.

Suché zemědělství se spoléhá na půdní vlhkost, která umožňuje pěstovat plodiny v období sucha, a vyhýbá se tak umělému zavlažování.

Rotační pastva je proces, při kterém se hospodářská zvířata přesouvají mezi pastvinami, aby se podpořil jejich růst.

Bylo zjištěno, že **kompost** neboli rozložená organická hmota používaná jako hnojivo, zlepšuje strukturu půdy a zvyšuje její schopnost zadržovat vodu.

Krycí plodiny snižují výskyt plevelů, zvyšují úrodnost půdy a organickou hmotu a pomáhají předcházet erozi a zhutnění půdy.

Při **konzervačním zpracování** půdy se používají specializované pluhy nebo jiné nástroje, které půdu částečně zpracovávají, ale ponechávají na povrchu alespoň 30 % rostlinných zbytků.

Ekologické zemědělství má v letech sucha vyšší výnosy než konvenční pole, protože ekologické metody pomáhají chránit půdní vlhkost. Zdravá půda, která je bohatá na organickou hmotu a mikrobiální život slouží jako houba, která poskytuje rostlinám vláhu. Ekologická pole mohou obohatit zásoby podzemní vody až o 20 %.

Jak podporovat zemědělce

Zemědělci čelí výzvám vyplývajícím z klimatické změny, která s sebou nese i zvýšené riziko ztrát výnosů z důvodu sucha nebo extrémních událostí, jako jsou bouře, přívalové deště, krupobití nebo záplavy.

Je nutné zvýšit technické znalosti a profesionalitu zemědělců, aby byly zemědělské podniky a družstva konkurenceschopnější.

Procesy nástupnictví by měly usnadnit generační obměnu. Kromě toho bude nutné zvýšit odborný profil prostřednictvím většího počtu školení, rozvoje nových dovedností a poskytnout možnost poradenství v technických, byrokratických a finančních otázkách.

Pro zlepšení zavlažovacích systémů by mělo být přijato a realizováno více "motivačních" programů. Kromě toho by přijatá opatření měla podporovat tzv. „greening“ neboli ekologizaci, ve smyslu odměňování zemědělců, kteří dodržují správné environmentální postupy týkající se pastvin, střídání plodin a dalších oblastí ekologického zájmu.

